

Hankiss János dr. (Budapest, 1893.szept. 21.—Budapest, 1959. ápr. 28.): irodalomtörténész, író, könyvtáros, egyetemi tanár.

A család igényes szellemi légkörében és a polgári jólét keretei között szép tanulmányi eredményeket felmutató gimnáziumi évek után a budapesti Tudományegyetem német-francia szakán, az Eötvös Collégium tagjaként folytatta tanulmányait. Genfi és párisi ösztöndíjas évek után 1915-ben doktori címet és középiskolai tanári oklevelet szerzett. Pályáját helyettes tanárként az egi Állami Főreál iskolában kezdte, **egy tanévet (1916-17) volt a debreceni Állami Főreáliskola (a későbbi Fazekas Mihály Gimnázium) francia tanára.**

1916.szeptember 1-től, mint nyelvi lektor állt a néhány éve alapított debreceni egyetem szolgálatába. Nyelvtanári munkája mellett aktív tudományos munkát folytatott. 1920-ban magántanári képesítést szerzett, 1923-ban a Francia Tanszék egyetemi tanárává nevezték ki.

Az egyetem egyik legfiatalabb professzora volt.

1927-ben a Sorbonne tiszteletbeli professzorává avatták. 1931-ben ő szervezte meg Budapesten az első Nemzetközi Irodalomtörténeti Kongresszust, a Nemzetközi Irodalomtörténeti Bizottság titkárává választotta, majd őt kérték fel a „Helicon” című nemzetközi irodalomtörténeti folyóirat szerkesztésére.

Itthon Milleker Rezső földrajz professzorral 1927-ben alapították a debreceni Nyári Egyetemet, s Debreceni Szemle címmel tudományos folyóiratot indítottak.

1943-ban Kállay Miklós miniszterelnök meghívta kormányába kultusz-államtitkárnak. Intézkedési köre a nemzetközi kulturális kapcsolatok és a népművelés területére terjedt ki.

A vidéki egyetemeken megszüntették a nyugati nyelvszakok működését. Emiatt 1950. január 1-től Hankiss János rendelkezési állományba került.

Az 1950-es évek elejére kialakult helyzetben a Debreceni Egyetemi Könyvtár Kovács Máté igazgatta. A tanszékétől, tanári katedrájától megfosztott Hankiss Jánosnak ő biztosított munkát, megélhetést, előbb ideiglenes alkalmazással, majd 1950 októberétől szakozói munkakörben. Hankiss János könyvtári munkatársként részt vállalt a nemzeti tulajdonba vett szerzetesi, egyesületi és magánkönyvtárak állományának válogatásában és feldolgozásában. Zenei érdeklődésének és zenetörténeti tájékozottságának köszönhető, hogy pusztulásnak kitett régi zeneművek, kották megmentésével megalapozta az Egyetemi Könyvtár Zeneműtárát.

Az akkori idők szomorú jele, hogy haláláról csak külföldi szakfolyóiratok emlékeztek meg. Személyéről, munkásságáról itthon évtizedeken át mintha megfeledkeztek volna, holott tanítványai szerte az országban, gimnáziumokban, egyetemeken tanítottak vagy a kulturális élet más területein dolgoztak, s ha nem is emlegették, azért tovább vitték mesterük szellemét. Azon kevesek közé tartozott, akiket a Francia Akadémia koszorújával tüntették ki, s aki a francia becsületrendet is megkapta.

Születésének centenáriuma alkalmából a KLTE Francia Intézete tudományos ülészakot rendezett, az ott elhangzott előadások „Hankiss János redivivus” című kötetben olvashatók. A Francia Tanszék javaslatára a Debreceni Egyetem történetében elsőként Hankiss Jánosról neveztek el előadótermet

Korompai Gáborné